

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Va-yiḳra

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

᠔

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9951

ל את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו
 אני יהוה : לא אל-תפנו אל-האבת
 ואל-הידענים אל-תבקשו לטמאה בהם
 אני יהוה אלהיכם : לב מפני שיערה
 תקום והדרת פני זמן ויראת מאלהיך אני
 רביעי יהוה : ס לג וכי-יגור אתך גר
 ששי בארצכם לא תזנו אתו : לד כאזרח מכם
 יהיה לכם הגר הגר אתכם ואהבת לו
 כמוך כי-גרים הייתם בארץ מצרים אני
 יהוה אלהיכם : לה לא-תעשו עול
 במשפט במדה במשקל ובמשורה :

מצות רנ"ד
 מצות רנ"ה
 מצות רנ"ו
 מצות רנ"ז
 מצות רנ"ח
 מצות רנ"ט

לו מאזני צדק אבני-צדק איפת צדק
 והין צדק יהיה לכם אני יהוה אלהיכם
 אשר-חוצאתי אתכם מארץ מצרים :
 לו ושמרתם את-כל-חקתי ואת-כל-
 חמישי משפטי ועשיתם אתם אני יהוה : פ
 א ויבך יהוה אל-משה לאמר : ב
 ואל-בני ישראל תאמר איש אישו מבני
 ישראל ומן-הגר הגר בישראל אשר יתן
 מורעו למלך מות יומת עם הארץ והנמהו
 באבן : ג ואני אתן את-פני באיש שהוא
 והכרתי אתו מקרב עמו כי מורעו נתן
 למלך למען טמא את-מקדשי וד-תלך-
 את-שם קדשי : ד ואם העלם יעלמו
 עם הארץ את-עניהם מן-האיש שהוא
 בחתו

ותתמלי ארעא עיצת-היטאין : ל ית-יומי-
 שבאי-דילי תטרון ולבית-מקדשי תהון-
 בחלון אנא יי : לא לא-תתפנון בהון
 בדין דכורו לא תתבעון לאסתאבא בהון
 אנא יי אלהכון : לב מן-קדם דסבר-
 באורייתא תקום ותהדר אפי סבא ותדחך
 מאלהך אנא יי : לג וארי-יתגיר עמכון
 גיורא בארעכון לא תזנון יתיה : לד כיציבא
 מנכון יהי לכון גיורא דיתגיר עמכון
 ותרחים ליה ביהך ארי-גיורין הויתרון
 בארעא דמצרים אנא יי אלהכון :

לה לא-תעבדון שקר בדין במשחרתא
 במתקלא ובמכילתא : לו מאזנין דקשוט
 מתקלין-דקשוט מכילין דקשוט והינן
 דקשוט יהון לכון אנא יי אלהכון דאפקית
 יתכון מארעא דמצרים : לו ותטרון ית-
 כל-קמי וית-בל-דיני ותעבדון ית-הון
 אנא יי : א ומליל יי עס-משה למימר :
 ב ולבני ישראל תימר גבר גבר מבני
 ישראל ומן גיורא דיתנורון בישראל-
 דיתן מורעיה למולך אתקטלא יתקטי-
 עמא בית-ישראל ירנמוניה באבנא :
 ג ואנא אתן ית-רוגזי בגברא שהוא
 ואשיצי יתיה מנו עמיה ארי מורעיה יתב
 למולך בדיל לסאבא ית-מקדשי ולאחלא
 ית-שמא דקודשי : ד ואם מקבשי כבשון
 עמא בית ישראל ית-עניהון מן-גברא שהוא
 בגיבב מורעיה למולך בדיל-דלא למקטל
 יתיה

ל ית יקרא שביא די לי תטרון ולבית מוקדשי מריון אלוין בדחלתא אגא : לא לא תקטון בטר שאלו
 בטרין ומסיק וכוורו ומכני נכס יודע ולא תיקבעו לאיסקאבא בהון וגוי : לב מן קדם סבין דסבירין בארביה
 הקיסרון ותשקרא אפי תסימא ומידחל מאל דה אגא : לג וארום אין איתעיר ואיתחוק עמכון ויירא בארבעון לא
 תוני יתיה במילין קשין : לד כנציבא מנכון יתי לכוון ויירא דמתעיר עמכון ותרחס ליה בנותך דמא אף פני לך
 לא תעביד ליה ארום בירין הויתרו בארעא דמצבים אגא הווי : אלהכון : לה לא תעבדון שיקרא בסידרא דגא
 במישתתא דקייטא וסיקווא במתקלא ובמקילתא בנדישותא ופסקא : לו מוקטון
 דקשוט במתקליו דקשוט מקילו דקשוט וקיסטין דקשוט ידוי לכוון אגא : אלהכון
 דהקפית יתכון פרימין מארעא דמצבים : לו ותיתרון ית קר קיימי וית כל סידרי
 דיני ומעבדון יתהון אגא : א וכליל יי וגוי : כ ועם בני ישראל תמליל למימר גבר טלי או סיב מן
 גיפת בני ישראל דיעבר מנרעיה למולך למיתוקרא בגורא איתקטלא ותקטיל עמא בית ישראל יתכון יתיה במטלות
 אקנין : ג ואגא איתון פנייהא למעסוק בגברא בהווי ואישיעי יתיה מנו עמיה ארום מנרעיה יתב לפולחניה
 אוהרא מן קבלל לסאבא ית מוקדשי ולצטא ית שקא דקדשי : ד ואין מקבש יתכשון עמא בית ישראל ית
 עיניהון

רשיי

במוקס אחר ולא בארעא וכן הוא אמר (ירמיהו) וימנעו רביבים וגו' : (ל) ומקדשי תוראו - (יבמותה) - לא יכנס לא
 במקלו וכונעו וכל מוכדתי וכאקס על רגליו ואע"פ שאני מזהירכם על המקדש את שבתותי שמורו אין כטון בית המקדש דוחה שבת :
 (לא) אל תפנואל האובות - אזרה לבעל אובי דעווי - (סנהדרין סח) כעל אוב זה פיתוס המדבר נטחיו - וידעו
 המוכנים עמם איה שמה ידוע לתוך פיו והעם מדבר : אל תבקשו - להיות עסקים כס שאס תעסקו כס איתס מטמאין לפני ואי מתעב
 איתס : אניה' אלהיכם - בגוית מית איתס מתליפין בני : (לב) מפני שיבה תקום - (ת"כ קדושין ל"ח) יכול וקן אשמית"ל
 וקן אין וקן אלא שקנה חכמה : והדרת פני וקן - איזהו הדור לא יסכ כמקומו ולא יסתר את דבריו וכול יעלים עיניו כנוי שלא ראהו לכן נאמר
 ויראת מאלהיך שהרי דבר זה מסור לכל לכונו של עושהו שאין מוכר בו אלא הוא וכל דבר המסור לכל נאמר בו ויראת מאלהיך : (לג) לא
 תגנו - חולאת דברים לא תאמר לו חמש היית עובד ע"פ ועכשו אתה כל ללמוד תורה שנתנה מפי הנבונה : (לד) כי גרים הייתם -
 לא תעמי עול כעושה - ומתחשט השנוי כאן היא המדה והמשקל והמטרה אלמד שהמודד נקרא דין שאס שקר כמדה הרי הוא במקלקל
 את הדין וקרוי עול שנוי ומשוקן חרס ותועבה וגורם לחמשה דברים המושקל והמטרה אלמד שהמודד נקרא דין שאס שקר כמדה הרי הוא במקלקל
 ומפיל את ישראל כחרב ומונבל איותס מארס - במדה - וזמדת הארץ (כ"מ סאב"ב פט) : במשקל - כמשעו : ובמשורה -
 היא מדת הלח : (לו) אבני צדק - הם המשקלות כנגדן : איפה - היא מדת היבס : הין - זומדת הלח :
 אשר הוצאתו אתכם - על מנת כן - ד"א אי הכחתי כמזרים כין טיפה של כבוד לטיפה שאינה של כבוד ואי הכחתי ליפרע עמי שטמן
 משקלותיו כמלת להינות את הכריות שאין מכירין בהם : (ב) ואל בני ישראל תאמר - עונסין על האזהרות : מות וכו' -
 (ת"כ) כבית דין ואם אין כח כבית דין עם הארץ מסייעין אותן : עם הארץ - (ת"כ) שכנינו נכראת הארץ שעתידין לירש את הארץ על
 ידי מלות הללו : (ג) אתן את פני - (ת"כ) פנאי שלי כוכה איני מכל עסקי ועסקי בו : באיש - ולא ככבוד שאין כל הנכור נכרתין :
 כי מורעו נתן למולך - (ת"כ סנהדרין סז) לפי שאמר מעביר בנוכתי כשאס בן כנו וכן בתו מניין תלמוד לומר כי מורעו נתן למולך ורע פסול
 מניין ת"ל בתתו מורעו למולך : למען טמא את מקדשי - את ככסת ישראל שהיא נוקדשת לי כלשון (ויקרא כא) ולא יחלל את מקדשי :
 (ד) ואם העלים יעלימו - אם העלימו בדבר אחד סוף יעלימו בדברי קטנה סוף יעלימו סנהדרין גדולה -
 ובמשפחתו

רשב"ם

(לה) כמדת כמדת קרקע - משורה : מדת הלח - כמו שאמרונם כמטרה תשתה : (לו) הין מדת הלח : דמין

מכלל יופי

פועל יוצא : (לב) (והדרת פני וקן) - ענינו כמזכור אלא שהמשורה
 ענינו התנאות והתיפורת והראות סבר פנים ישרה :
 (לד) (כאורה) - הוא החושב והקדמון בעיר ונקרא
 כן כי הוא מגולה לכל וידוע כי הוא ומשפחתו כשמש בן ארץ
 אבל הגר הוא מוסווה ולא ידע אדם כי הוא ומה משפחתו -

בחתו מורשו למלך לבלתי חמית אתו :
 ה ושמתו אני את פני באיש ההוא
 ובמשפחתו והכרתיו אתו ואת כל הזנים
 אחריו לזנות אחרי המלך מקרב עמם :
 ו והנפש אשר תפנה אל-קאבה ואל-
 הידענים לזנת אחריהם ונתתי את-פני
 בנפש ההוא והכרתיו אתו מקרב עמו :
 ז והתקדשתם והייתם קדשים כי אני
 שביעי יהנה אלהיכם : ח ושמרתם את-חקתי
 ועשיתם אתם אני יהנה מקדשכם :
 ט כי-איש איש אשר יקלל את-אביו
 ואת אמו מות יומת אביו ואמו קלל דמיו בו :
 י ואיש אשר ינאף את-אשת איש אשר
 ינאף את-אשת רעהו מות-יומת הנאף
 והנאפת : יא ואיש אשר ישכב את-
 אשת אביו ערות אביו נקרה מות-יומרתו
 שניהם דמיהם בם : יב ואיש אשר ישכב
 את-בלתו מות יומתו שניהם תבל עשו
 דמיהם בם : יג ואיש אשר ישכב את-
 זכר משכביו אשה תועבה עשו שניהם מות
 יומרתו דמיהם בם : יד ואיש אשר יקח
 מעורר^ס את-אשה ואת-אמה זמה היא באש ישרפו
 אלו ואתהן ולא-תהיה זמה בתוכם :
 טו ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה מות
 יומרת ואת-הבהמה תהרגו : טז ואשה
 אשר תקרב אל-כל-בהמה לרבעה ארמה
 והרגת את-האשה ואת-הבהמה מות יומתו
 דמיהם

זמיה : ה ואשוי אנא ית-רוגזי בנגברא
 ההוא ובסגדוהי ואשיצי זמיה וית-כל-
 דטעז בתרוהי למטעי בתר מו-ך מנו
 עמהון : ו ואיש דיתפני בתר-בידן
 ודכורו למטעי בתר-ידון ואתן ית רוגזי
 באינשא ההוא ואשיצי זמיה מנו עמיה :
 ז ותתקדשון ותהון קדישין ארי אנא יי
 אלהכון : ח ותטרון ית-קמי ורועבדון
 יתהון אנא יי מקדשכון : ט ארי-גבר
 גבר דילוש ית-אבוהי ית-אמיה איתקטלא
 יתקטיל אבוהי ואמיה לא קטלא חיב :
 י וגבר דיגוף ית-אתת גבר דיגוף ית-
 אתת חבריה איתקטלא יתקטיל גיפא
 וגיפתא : יא וגבר דישכוב ית-אתת
 אבוהי ערותא דאבוהי גלי איתקטלא-
 יתקטלון תרויהון קטלא חיבין : יב וגבר
 דישכוב ית-בלתיה איתקטלא יתקטלון
 תרויהון תבלא עבדו קטלא חיבין :
 יג וגבר דישכוב ית-דכורא משכביו
 אתתא תועבא עבדו תרויהון איתקטלא
 יתקטלון קטלא חיבין : יד וגבר דישב
 ית-אתתא וית-אמה עצת-חטאין-היא
 בנורא יקדון זמיה ויתהן ולא-תהי עיצת-
 חטאין בניכון : טו וגבר דיתן שכובתיה
 בבעינא איתקטלא יתקטיל וית-בעידא
 תקטלון : טז ואתתא די תקרב לנת-
 בעידא למשלט בה ותקטול ית-אתתא
 וית-בעידא איתקטלא יתקטלון קטלא
 חיבין

עניהוון מן זכרא אחרא בדיחוי סודיעה לפולקא אחרא טטול דלא למקטול יתיה : ד יאישוי אגא פנייהא
 למעסוק זכרוא והוא ובגניסמיה דמחפיו עלוי לאתקדארה פניסורו ויתיה אישישו ונת כל דשעו פקרוי למטעי
 זמר פולחנא איתרא מנו צמיון : ו וגבר נש דמטי בתר שאלי פדיו ומסמי וכירו ותבעו גרם ירוע למטעי
 בתריהון ואיתו פנייהא למעסוק זכר נשא ההוא ואישיצו יתיה בזותנא מנו צמיה : ז ותתקדשוו ויהוון מדישוו
 בגופיהון טטול דאקבל ברעוא צלותהון אגא הוא מקדשכון : ח ותיטרון זר קמי פתעדרון ויהוון אגא הוא י
 פתעדרון : ט ארום וגבר טלי וגבר סיב דילוט ית אבוי נורא אמיה בשמא מפברש אתקטלא יתקטיל בצטלות
 צקניו טטול דאבוי וגוי : י וגבר די יגור ית איתא זכר מצרסא או די יגור ית איתא חכניה מבבלא איתקטלא
 יתקטיל על מיבעלא בשניוק סודרא אקושיא זנו דכיפא ועל מצרסא בצטלות אקניו גיורא וגיורתא : יא וגבר די
 ישמש עם איתא אבוי בין דהיא אמיה בין דהיא חורביתא צרויתא דאבוי זנו אתקטלא יתקטלוו תריהון קטלא חייבו
 בצטלות אקניו : יב וגבר די ישמש עם בלמיה איתקטלא יתקטלוו תריהון
 הקלא עברו קטלא חייבו בצטלות אקניו : יג וגבר די ישמש עם דכרוא
 פשישוו דהיא חורביתא עברו תריהון איתקטלא יתקטלוו בצטלות אקניו :
 יד וגבר דישב ית איתא ונת איתא ונו היא בנורא וקדו ויתיה ונתהון בצמכות אבר לפטהון ולא תהי ונו ביטיון :
 טו וגבר די יתו פשישויה בכעיקא איתקטלא יתקטיל בצטלות אקניו ונת בעירא תקטלוו בקולפי :
 טז ואיתרא די תקבג לציר קל בעיקרא לכהנהא מינא ונתקטלוו זר איתרא בצטלות אקניו ונת בעירא בקולפי
 אהקטלא

רשי

(ה) ובמשפחתו - אחר דבי שמעון ובי שמעיה היה משה אלללמדך שאין לך משפחה שיש בה חכם שאין כולם מוכסין
 שכלן מחסין עליו : והכרתיו אותו - למה נאמר לפי מהאשר במשפחה יכול יהיו כל המשפחה ככרת תלמוד לומר לומר לומר לומר
 ולא כל המשפחה ככרת אלא ביסורין - לזנות אחרי הסולך - (ח"כ) לרכות אחר ע"א שעבדה ככך ואתלו אין זו
 עבודה : (ו) והתקדשתם - ופרישות ע"א : (ט) אביו ואביו קלל - (ת"כ סנהדרין פה) לרכות אחר מיתה : דמיו
 בו - ווסקילה וכן כל מקום שכתור דמיו כדמיהם כס ולמדנו מאובידינוי שכתור בהם טאכן ורגשו איותם דמיהם כס ופשוטו של קרא
 כמורדתי כנסו חלון כענש על מיתתו אלא הוא שהוגרם לענשו סהרג : (י) ואיש - פרט לקטן : אשר ינאף את אשתו
 (קדושין יט סנהדרין כב) פרט לאשת קטן למדנו שאין לקטן קדושין ועל חיותה איש חייבתי לך : אשר ינאף את אשת רעהו -
 פרט לאשת כהן למדנו שאין קדושין לכהן : מות יומת הנאפה והנאפה : כל מיתה האמורה בתורה פתס חונה אלא מק
 (יב) תכלעשו - נגלי - ל"א תכלכלין ודע האכ כורש קנן : (יג) משכבי אשה - (סנהדרין גה) הכניסו כחכול
 כשפורה : (יד) ישרפו אותו ואההן - (סנהדרין עה) פי אתה יכול לומר אשתו הראשונה ישרפו שהרי כשאה כהיתר ולא כשפורה
 עליו אלא אשה ואשה הכתובין כאן שתיכן לאסור שנסא את ממותו ואחיה ויש מרכותינו שאושרים אין כאן אלא אשיות
 ומהו איתן את אחת יתן ולשון יונתיהוה הן אחת : (טו) זאת הבהמה תהרגו - אם אדם מטא כהמה מה מטאה
 אלא מפני שכהה לאדם תקלה עלידה לפיכך אחר הכתוב תסקל קל ותומר לאדם שידע להכמין סין עובד לרשעים רעה למכרו ולעבור
 שבריש - כיונא זכר אתה לומר (דברישוה) אכד תאכדון את כל הסקומת הרי דפריס ק"ושה שילנות שאין רולין ואין צומעין על
 פהת

רשבים

(ט) דמיונו - דמיו כראשו - כול אייב פמא שיתה : (י) את אשת רעהו - ולא גוי :

מכלל יופי

ב (ו) (ונתתי את פני) - לפי שהבעם נראה בפנים כגוה כם : (יב) (הגבר עשו) : ענין בלבול לפי שמכלכל רעו עם כו' שאינו ראוי
 (לו) איתת דקוהין - איתת היא מדת היכס וכן היא קדש הלש -
 להזוונעמו אכר תבל ושרשו בלבל כפלא תהלים נפ
 פתס ירהרוך מן מסס : (יד) (ואתהון) - בא כנוי הרבות על אהדת מהו כו' פירוש ואתהון את אחת מהן והיא אשר ריקה בעכירה

דמיתב בם: יז ואיש אשר יקח את-
 אהתו בת-אביו או בת-אמו ורצה את-
 ערותה והיא תראה את-ערותו חסד הוא
 ונכרתו לעיני בני עמם ערות אהתו וגלה
 א עזו וישא: יח ואיש אשר ישכב את-
 אשרה דנה וגלה את-ערותה את-מקנה
 העדה והוא גלחה את-מקור דמיה ונכרתו
 שניהם מקרב עמם: יט וערות אחות
 אמה ואחות אביה לא תגלה כי את-שאר
 הערה עונם ישאו: כ ואיש אשר ישכב
 את-נדתו ערות דרו גלה חטאם ישאו
 ערירים ימתו: כא ואיש אשר יקח את-
 אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים
 יהיו: כב ושמרתם את-כל-חקתי ואת-
 כל-משפטי ועשיתם אתם ולא תקיא אתכם
 הארץ אשר אני מביא אתכם שמה לשבת
 ב: כג ולא תלכו בחקת הגוי אשר-
 אני משלח מפניכם כי את-כל-אלה עשו
 ואקץ בם: כד ואמר לכם אתם תירשו
 את-אדמתם ואני אתננה לכם לרשת אתה
 ארץ זבת חלב ודבש אני יהונה אלהיכם
 אשר-הבדלתי אתכם מן-העמים:
 כה והבדלתם בין-הבהמה הטהרה
 לטמאה ובין-העוף הטמא לטהר וכל-
 חשקצו את-נפשתיכם בבהמה ובעוף ובכל
 אשר חרמש האדמה אשר-הבדלתי לכם
 לטמא: כו והייתם לי קדושים כי קדוש
 אני יהונה ואבדל אתכם מן-העמים להיות

מצוה רס"ב
שביעי

מפטר

חיבין: יז וגבר דיסב ית-אחתי בת-
 אבוי או בת-אמיה ויחוי ית-עריותה
 והיא תחוי ית-ערותיה קלנא הוא וישתיצון
 לעיני בני עמהון ערות אחתיה גלי הוביה
 יקביל: יח וגבר די שבו בית-אמתא מסאבא
 ויגלי-ית עריותה ית-קלנה גלי והיא חגלי
 ית-סואבת דמיה וישתיצון פרויהון מנו
 עמהון: יט וערות אחת אמה ואחת
 אבוק לא תגלי ארי ית-קרביה גלי הוביהון
 יקבלון: כ וגבר די ישכוב עם-אמת אח-
 אבוי עריותא דאה-אבוי גלי הוביהון
 יקבלון דלא-ולד ימותון: כא וגבר דיסב
 ית-אמת אחויה מרתקא היא עריותא
 דאחויה גלי דלא-ולד יהון: כב ותטרוון
 ית-כל-קמי וית-כל-דיני ותעבדון יתהון
 ולא-תרוקן יתכון ארעא דאנא מעיר-
 יתכון פמן למתב בה: כג ולא תהכון
 בנימוסי עממא דאנא מגלי מן-קדמיכון
 ארי ית-כל-אלין עבדו ורחיק מימרי
 יתהון: כד ואמרית לכון ואמתון תירתון ית-
 ארעהון ואנא אתננה לכון למירת יתה
 ארע עבדא חלב ודבש אנא יי אד-הכון
 דאפרשית יתכון מן-עממא: כה ותפרשון
 בין-בעירא דכיא למסאבא ובין-עופא
 מסאבא לדכיא ולא-תשקצון ית-נפשתיכון
 בבעירא ובעופא ובכל דתרחיש ארעא
 דאפרשית לכון לסאבא: כו ותהון קדמי
 קדישין ארי קדיש אנא יי ואפרשית יתכון

איהקטלא ותקטלון דין קטול תיכין : יו ויגבר די ישמש עם אהתיה ברת אבוי או ברת אימיה ויבוי ית עריותה
 והיא תבוי ית עריותה גני הוא ארום הקרא עבדית עם קדמאי מן בגלל דיתמלי עלמא מנהון עד לא אתיחוב קיימא
 בעלמא ומן דאתיחוב קיימא בעלמא כל דיעבר דין וישתיצון במותנא וממין בבושתהון בני עמהון קטול דעגרת
 אהתיה בני חוכיה נקבל : יח ויגבר די ישמש עם אהתיה דותא ובו ית עריותה וית מכובע ארס מוכתא בני
 ותא בות ית מכובע אדמקא וישתיצון תרצהון במותנא מוג עמהון : יט ויגבר ית אחת אהת אהת אהת אהת לא תבוי
 ארום ית קריבית בישריה בני חוכיהון וקבלון במותנא יסופון : כ ויגבר די ישמש עם אימת אהבוי ערת אהבוי
 בני חוכיהון וקבלון במותנא יסופון דלא ונד וימתון : כא ויגבר די יסב ית אימת אהבוי פתוי מרתקא דהיא
 עריותא דאהוי בני דלא ונד יהון : כב וימתרון אהון בנישמתא דישראל ית כל קיימי ית כל קררי דעיי ויתעבדון
 יתהון ולא הפלוט יתכון ארעא דאנא מעיל יתכון וגי : כג ולא תהכין בנימוסי עממיא דאנא מגלי מן קדמיכון
 ארום ית כל מרתקייא האילין עבדו ונחוק מיקרי יתהון : כד ויגבר ית אהון תרצהון מן חושבנא אילין מן
 קבלל דתרתהון ית ארעהון ויגבר ית אהתיה לכוני למיבת יתא ארע עבדא חלב ודבש אנא הוא : כה ויתפרשו
 בני קערא דמיבשרא למיבל לדמיפסלא למיבל רבין עופא דמפסול למיבל לדמיבשר למיבל ולא תשקצון ית
 מפישימכון כבערא דריסת חיימא ובעופא דריס בר נוצעא ויגבר מן דתמיש ארעא דאפרשית לכוני לסואביהון :
 כו ויתהון קדמי קדישין ארום קדיש אנא : כז ויתקרות בכון ויגבר ית אהתיה יתכון מן עממיא קטול למתני פלחין קדמי ו
 ויגבר

דשי"א

שכחת תקלה על ידס אמרה תורה השחת שחף וכלה המטה את חכירו מדרך חיים לדרכי מיתה על אמת כמה וכמה : (יז) הסדרתו
 לשון ארמי מרעה חסודה . (סנהדרין גה) ומדרשו אס תאמר קין נשא אחותו חסד עשה המקום לפנות עולמו ממונו של (ההלים פט)
 עולם חסדי יבכה : (יח) הערה . גלה וכן כל לשון ערוה גלויה הוא וכו' ויורדת כתיבה לשם דבר כוונת עגרת (אסתר ה) לא
 קס ולא זעבן אחוה עגרת אה (כ) והערה זו נחלקו בה רבותינו (יבמות מז) יש אומרים או נשיקת שמעיש אומרים זו הכנסת
 האם : (יט) וערות אחוה אמר . שנה הכתוב באזהרתו לומר שהזהר עליהם בין על אחות אביו ואמו וכן האב בין על אחיותיו בין
 האם אכל ערות אשת אחיו אלא על אשת אחי אביו מן האם : (כ) אשר ישפכ את דורתו . (יבמות כד) הוקרא
 הוה כאללמד על כרת האמור למעלה שהוה כעונש הליכת עריות : (כא) ערירים . כתרנונו כלל ולדודונה לו (בדאשית טו)
 ואנכי הולך ערירי יש לו כניס קוברין אין לו כניס מת כלל כניס כשני עקריות אלו ערירים ימותו ערירים יהיו ערירים
 וימותו אם יהיו לו כשעת עבירה לא יהיו לו כשיות לפי שקוברין כחיי ערירים יהיו ואם אין לו כשעת עבירה יהיה כל ימיו כמו שהוה
 עכשו : נדה היא . השכיבה האת מנדה היא וינאשה : ורבותינו דרשו לאסור הערה בה כנדה שהערה מפורשת
 שה'את מוקרה הערה : (כב) ואקרי . לשון מילואם כמו (בראשית כז) קלתי כחיי אדם שהוה קן סמונו : (כג) והכדלתם
 בין הבהמה הטורה לטומאה . אין צריך לומר בין פרה לממור שהיו מוכדלין ונכרין הם אלא בין טורה לך לטומאה לך בין
 ששחט רוכס של סינן לשחט חזיו וכמה בין רוכס לחזיו מלא עברה : אשר הכדלתי לכם לעמא . לאסור : (כו) ואבדיל
 אתכם

באר רהובות דקדוקי דשי"א

(פ) לדעת רש"י כוללת ערוה ואמה הווי'ן ללו שרשית קרן וכו' לתואר השם דבר אכל לדעת המדקדקים כשתיהו הווי'ן הן
 תמורת ה"א אחרונה עין השורש וה"א הכתובה היא לתואר השם דבר ושרשם ערה אמה :

רשב"ם

(יז) חסדי הוא כאוסף יסודך שומע וכן וחסד לאוויס חטאת . קלון לאוויס על ימי חטאת . וכן תירגס יוסף וחסוד דעמא חטאוי :
 (כ) עריריה ימותו . לא יכיהו מן השמים להחיות להוליד בניס : חסלת קדושים מסור רבינו שמואל
 (ח) לנפש

מבלל יופי

בעבירה : (יז) חסד . כט נעיש והנוף שאר קיים :
 הווי'ן . חרפה וכמו
 שהחסד הוא תוספת הטוב ויתרון הנמול כן חסד הוא רועה
 לוטר תוספת חגוה ויתרון הנכלת כן פירש ראב"ע ל' וכן
 פירש הרמב"ם ל' במסכת אבות כי כל תוספת יקרא חסד :

ויקרא כ בא קדושים אמור

ל: כו ואיש או אישה בייחיה בהם אוב
או ידעני מות יומתו באבן ירגמו ארזם
דמיהם בם :

ס"ד . וג"ה . מ"י זה"ב סימן : ומפטרין הלא כבני
בושיים בעמום כסימן ט :

אונקלוס

מן עממא למהני פלחין קדמי :
כו ונבר או אתתא ארייהי בהון בידן
או דכורו אתקטלא יתקטלון באבנא ורמוז
יתהון קטלא חגיבין :

פ פ פ

כא א ויאמר יהוה אל משה אמר אל-

הקהנים בני אהרן ואמרת
אלהם לנפש לא יטמא בעמיו : ב כי
אס לשארן הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו
ולבתו ולאחיו : ג ולאחתו הבתולה הקרובה
אליו אשר לא היתה לאיש לה יטמא :

ד לא יטמא בעל בעמיו להחלו :

ה לא יקרחה קרחה בראשם ופאת
זקנם לא יגלחו ויגבשרם לא ישרטו שרשט :

ו קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם
אלהיהם כי את אשי יהוה לתם אלהיהם

הם מקריבם והיו קדש : ז אשה זנה

וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא

יקחו

רישי

פ פ פ

א ויאמר יי למשה אימר לכהניא בני
אהרן ותימר להון על מירת

לא יסתאב בעמיה : ב אלהן לקריביה
דקריב ליה לאמיה ולאבוי ולבניה ולבתיה

ולאחוי : ג ולאחתיה בתולתא דקריבא
ליה דלא הנות לגבר לה יסתאב : ד לא

יסתאב רבא בעמיה לאחלותיה : ה לא-

ימרטון מרט בדישיהון ופאתא דקנהון לא
יגלחון ובבשרהון לא יגלחון חבול :

ו קדישין יהון קדם אלההון ולא יחלון
שמה דאלההון ארי ית קורבנא בני קורבן

אלההון אמון מקרבין וידון קדישין :

ז אתתא מטעיא ומחללא לא יסבון

ואתתא

אתכם מן העמים להיות לי . אם אתם חובדלים מהם היו אתם שלי ואם לאו הרי אתם של נכוכדנצר וסכריו . רבי אליעזר
בן עזריה חומר מוכן שלא יתמר אדם נפשי קנה כבאר חזיר חי אפסי ללבוש כלאים אבל יתמר אפסו וזה חמשה ואחי שבשמים גזר חלי
ת"ל ואכבדו אתכם מן העמים להיות לי שיהא הנדליתכם מהם לשמי פורש מן העבירה ומוקבל עליו עול חלכות שמים : (כו) כי יהיה בהם
אובדן . כאן נאמר מהם עיתה ולמעלה כרת עדים והתראה בסקילה חזיר כלא התראה בהכרת ושגנתם חשאת וכן ככל חייבי מיתות שנאמר
כהחכרת : חפלת קדושים תהיו

(א) אמר אל הכהנים . (ב) אמר ואמרת לכוהני גדולים על הקטנים : בני אהרן . (קדושין לח)
יכול חללים תלמוד לומר ויהי כהנים : בני אהרן . אף כגלי חזיון כושמע . בני אהרן ולא כמות אהרן . לא יטמא
בעמיו . (ת"כ) בעוד שהמת בתוך עמיו יאמר מלוה : (ב) כי אם לשארן . (ת"כ) אין שארין אלא אשתו (א) : (ג) הקרובה .
לרבות את הגרוסה (ת"כ) כימותם : אשר לא היתה לאיש . לוישכח . להיטמא . מלוה (ת"כ) במית צו : (ד) לא יטמא
בעל בעמיו להחלו . (ת"כ) לא יטמא לאשתו . פסולה שהיא וחוללה בעודה עמי וכן פשוטו של מקרא לא יטמא בעל בשארין כיבוד
שהוא בתוך עמיו שיש לה קורבן שאינה מת מנוה ונאזרה שאר אחרת באתו שהוא להחלו להחלל הוא מכהונתו . (ה) לא יקרחו
קרחה . (ת"כ) על מת והלא אף ישראל הוזהרו על כך אלא לפי שנאמר כישראל (קדושין לו) מנחות כ) בין עיניכם יכול
לא יאמר חייב על כל הראש תלמוד לומר כראשם וילמדו ישראל מהכהנים בגזרה שזה נאמר כאן קרחה ונאמר כישראל קרחה מה כאן
לא הראש אף להבין כל הראש . המשמע כל מקום שקראו כראש וזהו להבין על מת אף כאן על מת : ופאה זקנם לא יגלחו :

לפי